

Venäjän ihannenuorison ontuva ennakointi

J u s s i L a s s i l a

Kun elokuussa 2007 venäläisen sukellusaluksen robottikäsi kiinnitti titaanista valmistetun Venäjän lipun pohjoisnavan alittavaan manneralustaan kiinni, kyseisen arktisen tutkimusretkikunnan johtaja ja Kremlia tukevan Yhtenäinen Venäjä-puolueen jäsen Artur Tšilingarov julisti juhlallisesti: ”jos sadan tai tuhannen vuoden kuluttua joku menee tuonne missä me olimme, hän näkee siellä Venäjän lipun”. Tempauksen poliittinen ulottuvuus liittyi kiihtyneeseen keskusteluun pohjoisnavan ympäröivien valtojen välillä siitä, kenellä on oikeus pohjoisnavan alla oleviin valtaviin luonnonvaroihin. Äärimmillen viedyllä symbolisella eleellään venäläinen valtiollinen retkikunta teki muulle maailmalle selväksi kenelle itse asiassa pohjoisnavan alittava manner kuuluu. Tai, ennen kaikkea, yritti tehdä selväksi. Ulkomaailman reaktio tempaukseen oli vähintäänkin kielteisen hämmentynyt.

Esimerkkini Jäämeren pohjaan lasketusta titaanisesta valtiolipusta Venäjän mahdin osoituksena valaisee olennaisesti oman väitöskirjani näkökulmaa erääseen toiseen, näkyvästi venäläisessä ja läntisessä julkisuudessa esillä olleeseen ilmiöön, joka heijastelee Vladimir Putinin ajan

Venäjän patrioottis-kansallismielisiä piirteitä: Venäjän poliittista valtaa tukeviin nuorisjärjestöihin. Yhtäältä nämä järjestöt näyttäytyvät Kremlin politiikan takuunuorisona, palkkarinkeinä, jotka auliisti toteuttavat virallisia tavoitteita esimerkiksi häiritsemällä, läntisestä näkökulmasta arvioidun, aidon demokraattisen opposition toimintaa, tai julistamalla näyttävästi ”Suuren Isänmaallisen Sodan” muistoa. Tässä suhteessa niin Jäämeren pohjaan mahtipontisesti asetettu valtiolippu tai esimerkiksi suurella rahalla tuettu patrioottinen nuorisjärjestö Naši ovat molemmat kiistattomia osoituksia Putinin ajan kansallismielis-patrioottisesta politiikasta.

Toisaalta, huomattavasti vähemmälle huomiolle jäänyt aspekti näissä Venäjän kansallispatrioottisissa ilmentymissä liittyy siihen, minkälaisia seurauksia Venäjällä ilmenevän kansallismielisyyden symbolinen ja kielellinen tuottaminen saa aikaan. Liki 5 kilometrin syvyyteen kiinnitetty titaaninen valtiolippu toimii ehkä hyvänä symbolisena strategiana isolle joukolle Venäjän väestöä, jonka piirissä kansallis-patrioottiset mielialat ovat voimakkaasti kasvaneet viimeisen runsaan kymmenen vuoden aikana. Toisaalta, erityisesti läntisen yleisön näkökulmasta arvioituna pohjoisnapa-tempaus osoittaa kuinka tunnepitoisesti ja stereotyyppisesti, jopa naiivisti, kansallista mahtavuutta yritetään symbolisesti tuottaa. Venäläinen sukellusalus toteuttamassa sitä tehtävää mitä Neil Armstrong toteutti Kuussa vuonna 1969, ja seurauksena 13-vuotias, sattumalta suomalainen, koulupoika paljastaa, että Venäjän television hyödyntämä

visuaalinen resurssi tapahtumalle – joka levisi sellaisenaan kansainvälisille uutistoimistoille – oli otettu Hollywood-hittielokuvasta Titanic. Toisin sanoen suurella rahalla ja vaivalla kansainväliselle yleisölle osoitettu Venäjän mahdin symbolinen osoitus sai aikaan vahvasti surkuhupaisia ja, Venäjän ulkoisen imagon kannalta, ei tarkoitettuja tuloksia.

Vastaavasti iso osa Kremläiä tukevien nuorisjärjestöjen julkisuutta on ollut niiden kannalta sangen negatiivista julkisuutta, joka ei koske ainoastaan ulkomaisia reaktioita näihin järjestöihin, vaan myös laajasti Venäjän sisäisiä. Esimerkiksi kesällä 2010 Kremläiä tukevien nuorisjärjestöjen vuotuisella kesäleirillä Seliger-järvellä – joka aiempina vuosina profiloitui nimenomaisesti Našin leirinä – Našin nykyinen alaosasto, Stal (suomeksi Teräs), rakensi installaation nimeltä ”Kansan viholliset”: seipäiden reunustama kuja, jossa seipäiden päitä koristivat Venäjän kritisoimien kotimaisten ja ulkomaisten poliitikkojen kasvokuvat. Tämän seurauksena leiriä sponsoroineet ulkomaiset yritykset, mm. Daimler Benz ja Tupperware, ilmoittautuvat vetäytyvänsä leirin tukemisesta jatkossa – voimakasta kritiikkiä kuultiin myös Venäjän valtion nuorisopolitiikan toimijoilta. Kovin onnistuneeksi ei voida myöskään katsoa Našin vuoden 2007 aktiivista Viron vastaista kampanjointia liittyen saman vuoden Pronssi-soturi-patsaan siirtoa seuranneeseen historia-poliittiseen kiistelyyn Venäjän ja Viron välillä. Alkuvuodesta 2008 Naši organisoitiin uudelleen, mikä tarkoitti käytännössä lähes kaikkien Našin aluetoimipisteiden lakkauttamista. Mennessämme lähemmäs Putinin valtakauden alkua, Našin edeltäjän Yhdessäkulkijat-järjestön, eli Iduštšie Vmesten, äänekäs ja teatraalinen kampanjointi eräitä tunnettuja venäläisiä nykykirjailijoita vastaan vuonna 2002, johti järjestön julkiseen tuomitsemiseen Kremlin taholta.

Jos lähdetään ajatuksesta, että nämä järjestöt ovat puhtaasti passiivisia, Kremlin käskyläisiä, niin auki jää kysymys, miksi ne epäonnistuvat omassa poliittisessa viestinnässään. Niiden epäonnistuminen on tuskin Kremlin lähtökohtainen

tavoite. On puolestaan aivan liian yleistävää puhua Kremlin politiikan epäonnistumisista, jos sen politiikkaa tukevat järjestöt epäonnistuvat. Toki imagotappioita kärsii tällöin myös Kreml, mutta itse toimijoiden näkökulmasta todellisia epäonnistujia ovat tässä tapauksessa järjestöt itse. Tällöin syytä epäonnistumiseen tulee kartoittaa järjestöjen tavasta tuoda itseään esille ottamalla huomioon ne olosuhteet, joissa näiden järjestön täytyy toimia. Väitöskirjassani valotan sitä, miten tunnetuimman Putinia tukevan nuorisjärjestön Našin ja sen edeltäjän Iduštšie Vmesten asema suhteessa niiden tapaan viestiä virallisia politiikkaohjelmia mukailevia näkemyksiä on altis epäonnistumisille. Tämä järjestöjen viestintään ja kielenkäyttöön pureutuva toimija-näkökulma antaa eväitä ymmärtää niitä ongelmia, joiden kanssa kansallismielisyyttä, mutta samanaikaisesti kansainvälistä hyväksyntää ja legitimeettiä hamuava virallinen Venäjä jatkuvasti kamppailee.

Našin, Iduštšie Vmesten ja yleisesti virallista politiikkaa myötäilevän kansalaistoiminnan tärkeänä ulottuvuutena on laaja epäpoliittisuus, erityisesti nuorison epäpoliittisuus. Tämä epäpoliittisuus näyttää koskevan lukuisten kyselytutkimusten valossa ennen kaikkea olemassa olevia poliittisia toimijoita, puolueita ja järjestöjä. Likimain ainoa poikkeus tässä suhteessa on presidentti, tai tällä haavaa, presidentti ja pääministeri. Paikannan Našin ja Iduštšie Vmesten kontekstiin, jota määrittää neljä toisiinsa nivoutuvaa aspektia. Ensinnäkin, nämä uutta isänmaallista ryhtinurisoa edustavat ja sitä viestinnällään tuottavat järjestöt voidaan nähdä yhtenä Putinin aikana ilmenneenä vastareaktion sille epävarmuuden, kaaoksen ja turvattomuuden ilmapiirille, jota Neuvostoliiton romahdusta seurannut 1990-luku monille venäläisille aiheutti. Toiseksi, nämä järjestöt voidaan nähdä todennäköisesti kasvaneista patrioottis-kansallismielisistä mielialoista, joita Putinin ajalla on esiintynyt erityisesti nuorison, mutta myös koko väestön keskuudessa. Kolmanneksi, nämä järjestöt eivät voi välttää toiminnassaan laajaa poliittista passiivisuutta, joka Venäjän nuorison piirissä vallit-

see, siitä huolimatta, että ne itse edustavat sitä potentiaalista nuorison poliittista aktivoitumista, jota nähtiin Putinin toisen presidenttikauden alussa noin kuusi vuotta sitten. Ja neljänneksi, kuten yleisesti julkisuudessa ja aiemmissa tutkimuksissa on esitetty, nämä järjestöt ovat kiistatta osa Putinin ajan kansallis-patrioottisia politiikkaohjelmia.

Tästä neljän aspektin määrittämästä kontekstista käsin väitöskirjani tutkimuskysymys on se, *minkälaista ihannenuorisoa Naši ja sen edeltäjä Iduštšie Vmeste tuottavat internet- teksteillään tilanteessa, jossa nuorison epäpoliittisuus on laajaa myös kyseisiä järjestöjä kohtaan*. Mainitsemani konteksti huomioiden lähtökohtani on, että järjestöjen alisteisuus suhteessa Kremliin on osa niiden poliittista viestintää. Toisaalta tämä viestintä pyrkii poistamaan tämän alisteisuuden painolastia ja vakuuttamaan Venäjän epäpoliittista nuorisoa.

Miksi tutkia näitä kahta järjestöä? Sen lisäksi, että molemmat järjestöt, erityisesti Naši, ovat tunnetuimpia Kremlin tukevia nuorisojärjestöjä, ne eivät suinkaan ole ainoita Kremlin tukevia järjestöjä, puhumattakaan lukuisista nationalistisista nuorisojärjestöistä. Keskeinen perusteluni valita Naši ja Iduštšie Vmeste tutkimuskohteiksi on yhtäältä siinä, että niillä on selkeä pyrkimys profiloitua Kremlin tukevana, mutta poliittisista puolueista riippumattomina nuorisojärjestöinä. Toisaalta näiden kahden järjestön valinta antaa mahdollisuuden tarkastella sitä, millä tavoin Naši on kehittynyt Iduštšie Vmestestä. Naši perustettiin Iduštšie Vmesten marginalisoitumisen jälkeen alkuvuonna 2005 ja perustaminen liittyi myös keskeisesti Venäjän nuorisopoliittisiin toimiin Ukrainan oranssin vallankumouksen jälkeen. Johtaja oli sama kuin Iduštšie Vmestessä, Vassili Jakemenko.

Entä miksi tutkia järjestöjen virallisten kotisivujen internet-tekstejä? Nykyisten sosiaalisten liikkeiden kannalta internet on tärkein foorumi järjestön omalle äänelle, ja täten internet-tekstien voidaan katsoa olevan tärkeimmässä roolissa järjestöjen itsensä luoman ihannenuorison ja julkisuuskuvan tuottamisessa, erotuksena siitä, mitä

muut kirjoittavat näistä järjestöistä. Toisaalta virallisilla kotisivuilla julkaistut tekstit erotuksena vapaamuotoisimmista ja spontaneimmista internet-teksteistä (esim. blogeista ja keskustelupalstoista) paljastavat ne viestinnälliset strategiat, joilla järjestöt yrittävät hallita niitä jännitteitä ja rajoitteita, joita vallitsee asemassa virallisen poliittisen vallan ja epäpoliittisena nähdyn nuorison välillä. Lisäksi järjestöjen internet-tekstien analyysi avaa järjestöjen ymmärrystä internetin luonteesta poliittisessa toiminnassa.

Tutkimusaineistoksi valikoitui 70 järjestöjen virallisilla kotisivuilla julkaistua tekstiä, joista 55 Našilta ja 15 Iduštšie Vmesteltä. Tekstit on julkaistu vuosina 2001–2009. Našin tekstejä tukevana tausta-aineistona hyödynsin kolmen aktivistin haastattelua, joista kaksi on toiminut järjestön johtotehtävissä ja yksi puolestaan riviaktivistina. Yleisenä tausta-aineistona toimi Venäjän virallinen nuorisopoliittinen strategia sekä aiemmat sosiologiset kyselytutkimukset Venäjän nuorison poliittisesta osallistumisesta. Aineiston huomattava painottuminen Našiin selittyy Našin suuremmalla ja näkyvämmällä roolilla suhteessa edeltäjänsä. Našin tekstien analyysi paikantuu myös arvioon siitä, miten Našin oletukset paremmista tavoista tuottaa teksteillään ihannenuorisoa ja julkisuuskuvaansa ovat muuttuneet Iduštšie Vmestestä.

Tätä kontekstia, tutkimuskysymystä ja tutkimuskohteen rajausta koskevan määrittelyn pohjalta lähestyn järjestöjen internet-tekstejä sellaisina kulttuurisina tuotteina, joilla järjestöt ennakoivat Putinin ajan ihannenuorisoa. Tältä osin ”ennakoida”-verbi liittyy kulttuurisosiologi Pierre Bourdieun näkemyksiin kielenkäytön suhteesta puhujan sosiaaliseen asemaan. Erityisesti asemaan, jossa toimijalla on tietoisuus yhteisön arvostamista sosiaalisista siirroista, esimerkiksi kielenkäytöstä, mutta samalla asemaan, josta käsin on hyvin vaikea lunastaa näiden siirtojen sosiaalista onnistuvuutta. Yksinkertaistaen, siinä missä Putinin patrioottista kielenkäyttöä arvostetaan, Našin vastaava puhe ei kykene samaan.

Diskursiivinen ennakointi liittyy olennaisesti Bourdieun kulttuurista tuottamista koskeviin

näkemyksiin: kysymys on ns. laajan ja suppean kulttuurisen tuottamisen kenttien välisestä jännitteestä. Tämä jännite syntyy, kun tietyt toimijat ovat pakotettuja noudattamaan molempien, mutta sosiaalisilta ja kulttuurisilta säännöiltään vastakkaisten, kenttien sääntöjä samanaikaisesti. Työni keskeinen teoreettinen väite on, että Našin ja Iduštšie Vmesten poliittinen viestintä kielellisine ja muine symbolisine piirteineen paikantuu nimenomaisesti Bourdieun teorian mukaiseen jännitteeseen. Tältä pohjalta tekstianalyysissäni käyttämä käsite didaktisuus tai didaktinen diskurssi on Našin ja Iduštšie Vmesten tapa tuottaa ihannenuorisoa, joka vastaa laajan kulttuurisen tuottamisen sääntöjä ja vaatimuksia: toisin sanoen poliittista valtaa, virallisia politiikkaohjelmia ja yleistä sosio-kulttuurista konformismia. Mutta epäpoliittisena nähdyn nuorison ollessa järjestöjen keskeinen kohderyhmä, ihannenuorisoa tulisi tuottaa tavalla, joka stimuloi nuorisoa järjestöjen taakse. Täten stimulaatio tekstianalyysini toisena avainkäsitteenä liittyy suppean kulttuurisen tuottamisen kentän edellyttämiin sääntöihin: ennen kaikkea nuorisoa puhutteleviin tapoihin, jotka ovat vastakkaisia didaktisuudelle. Didaktisuuden ja stimulaation välinen jännite ei ole niinkään sisällöllinen kysymys, vaan ennen kaikkea esittämisen tapaan ja tyyliin liittyvä. Toisin sanoen didaktisuus vastaan stimulaatio ei tarkoita esimerkiksi patrioottisuuden ja ei-patrioottisuuden välistä jännitettä, vaan ennen kaikkea jännitettä virallisen, poliittisesti korrektein isänmaallisuuden ja nuorisoa puhuttelevan isänmaallisuuden välillä.

Internet-tekstien analyysissä sovellan Norman Fairclough'n diskurssin kolmitasomallia, jossa diskurssi ymmärretään laajimmillaan tietynä sosiaalisena käytäntönä, jota tuotetaan tiettyjen diskursiivisten käytäntöjen puitteissa, ja joka todentuu tietynlaisena tekstinä, ts. viestinnällisenä materiana, kielenä tai kuvina. Diskursiivisten käytäntöjen taso on analyysini keskiössä: kysymys on juuri virallisen poliittisen vallan mukaisen didaktisuuden ja nuorison stimuloimisen diskursiivisista käytännöistä, jotka ovat toisilleen vastakkaisia. Internet-tekstien

kieli ja muu symbolinen materia on tällöin siis sosiaalisen käytännön ilmenemistä tietynlaisten diskursiivisten käytäntöjen kautta.

Järjestöjen ideologisten avaintekstien eron voi tiivistää siirtymäksi Iduštšie Vmesten holhoavasta, vääristä arvoista varoittavasta ja Venäjän oikeita arvoja uhkaavasta moraalipaniikista Našin patrioottiseen optimismiin. Vaikka tämä muutos ilmenee myös siirtymänä Iduštšie Vmesten didaktikasta Našin stimulaatiivisuuteen, Našin Manifestin erityisen täydennetyin version ja rekrytointi-ilmoitusten analyysi osoittaa, että Našin ihannenuorison ennakoitiin pyrkiä pikeminkin nivomaan yksilöllistä lukijaa valmiiksi määriteltyihin ja selkeän didaktisiin ihanteisiin. Tämä sama piirre ilmenee myös Iduštšie Vmesten keskeisessä rekrytointi-tekstissä, mutta huomattavasti karkeammin kuin Našilla. Molemmat järjestöt ammentavat tässä suhteessa lännestä omaksutun verkostomarkkinoinnin diskurssia, jossa kaikkivoipa yksilö täyttää tietyt tavoitteet ja siirtyy sitten ylempälle tasolle.

Kokonaisuudessaan Našin tyyllisesti yhtenäiset internet-tekstit muodostavat selkeän eron Iduštšie Vmesten melko epäyhtenäisistä kirjoituksista. Našin ymmärrys stimulaatiivisuudesta näkyy myös selkeänä panostuksena internet-imagoon. Mielenkiintoista kuitenkin on, että haastattelemani Našin aktivistit eivät näe tällä ammattimaisella internet-ulkoasulla erityistä arvoa järjestön toiminnalle. Päinvastoin kaksi haastateltavaa jopa asettivat internet-imagon ja järjestön toimintaan palautuvan, heidän mukaansa todellisen imagon vastakkaisiksi. Aiempia Venäjän internetiä koskevia tutkimuksia vahvistaen haastateltavani näkivät internetin ennen kaikkea keskustelupalstojen, blogien ja chattien, valossa, johon järjestön kotisivut eivät lukeudu. Toisin sanoen Našin selkeä satsaus julkiseen internet-imagoon erotuksena Iduštšie Vmestestä ei artikuloidu suhteessa järjestön toimintaan. Tältä osin Našin poliittisessa viestinnässä on nähtävissä se neuvostotiedottamisen perinne, jossa uskomus viestin perillemenosta sellaisena kun viestijä sen lähtökohtaisesti ajattelee, on vahva. Ikään kuin mottona olisi ”älä kiinnitä huomiota siihen

mitä sanon, vaan siihen mitä oikeasti ajattelen”. Toisin sanoen tietyn ideologian esittämiseen liittyviin tyyli- ja muotovalintoihin ei näytä kohdistuvan juuri minkäänlaista reflektointia. Našin yhtenäisten internet-tekstien kuvaama maailma mukailee myös virallisen neuvostotiedottamisen konventioita siten, että tapahtumat kuvataan ennen kaikkea yksinäisinä onnistuneina jo tehtyinä tapahtumina, eräänlaisina historiallis-harmonisina raporteina. Tulevaisuuteen orientoivan poliittisen liikkeen osalta tämä on omaperäinen viestintästrategia erityisesti reaaliaikaisen viestinnän mahdollistavassa internetissä. Monet Iduštšie Vmesten kirjoitukset ovat tältä osin loogisempia, sillä niissä järjestö kuvaa nimenomaisesti aikomuksiaan tulevaisuudessa.

Našin internet-tekstien keskeisin strategia, jolla järjestö yrittää hallita didaktiikan ja stimulaatiivisuuden välistä jännitettä, avautuu rituaalin käsitteen avulla. Rituaali ei tarkoita tässä tapauksessa ainoastaan tiettyjä toistuvia piirteitä sisältävää tapahtumaa, vaan ennen kaikkea sellaista viestinnällistä pyrkimystä, jossa viestijä tavoittelee esimodernin ajan kaltaista rituaalia eli täydellistä fuusiota viestintätapahtuman elementtien, viestijän, yleisön, esitettävän asian, symbolisten tapojen, viestintätapahtuman sosiaalisten voimien sekä esittämipaikan välillä. Naši yrittää yhdistää ja sekoittaa avoimen poliittisia ja yksilöllisiä sekä eri elämänalueiden elementtejä yhtenäiseksi viestiksi; esimerkiksi Venäjän satelliittijärjestelmä GLONASSin avulla laadittua historiallista reittiä liittyen 1600-luvun alun Venäjän saavuttamaan voittoon puolalaisliettulaisia hyökkääjiä vastaan. Matka toteutettiin moderneilla retkipyörillä, jonka varrella harjoitettiin seikkailuharrastuslajeja modernista koskenlaskusta historialliseen jousiammuntaan, sekä vierailtiin ortodoksisen kirkon pyhillä paikoilla. Leimallista Našin lukuisissa raporteissa on myös erityisten yksittäisten ritualististen elementtien käyttö; puhekielinen ilmaus, englannista lainattu sana tai jokin visuaalinen elementti, esimerkiksi kasvomaalaus tai punk-tyyliä jäljittelevä kampaus, jota järjestö kutsuu antifasistiseksi kampaukseksi. Silmiin pistävää on kuitenkin näiden

yksittäisten, nuorison epävirallisesta ja osittain vastakulttuureista lainattujen variaatioiden irrallisuus ja eräänlainen teennäisyys suhteessa virallisia politiikkaohjelmia ja kulttuurisia arvoja kuvaaviin teksteihin. Tämä päälle liimattu luonne selittyy juuri Našin asemalla vastakkaisten kulttuurisen tuottamisen kenttien välissä; Naši on selkeästi tiedostanut didaktisuuden negatiivisen painolastin ja yrittää häivyttää tätä painolastia yksittäisillä nuorisokulttuurisilla elementeillä, mutta on samalla ilmeisen estynyt menemästä liian etäälle virallisen didaktiikan mukaisesta diskurssista.

Ehkä näkyvin, mutta myös ongelmallisimassa suhteessa on Našin erityinen patrioottinen vaattemallisto. Näillä vaatteilla Naši välittää virallisia nuorisopoliittisia tavoitteita, ennen kaikkea isänmaallisuutta, mutta myös Venäjän hälyttävää demografista tilannetta parantamaan aiottua kolmen lapsen politiikkaa. Samanaikaisesti järjestö hakee symbolista pääomaa politiikasta erillisen ja eriytetyn nuorisokulttuurin piirissä. Vaatteisiin liitetyt kuvaukset tuovat näkyvästi esille tasapainoilun näiden kahden tavoitteen välillä. Vaatemallisto aktivoi sitä samaa ristiiriitaa, joka ilmeni haastattelemieni aktivistien tavassa asettaa vastakkain järjestön todellinen imago, jolla viitattiin jäsenten sitoumukseen sekä ideologiseen positioon, ja internet-imago, joka ei artikuloinut aktivistien puheessa. Yksi haastateltavistani toi avoimesti esille kielteisen suhtautumisena vaattemallistoon, sillä se ei hänen mielestä liity millään tavoin järjestön tavoitteisiin.

Našin internet-tiedottamisen kehittyminen Iduštšie Vmestestä ilmenee jatkuvana tasapainoiluna didaktiikan ja stimulaatiivisuuden välillä, joka poliittisena tai kansalaistoimintana muodostuu epätietoisuudeksi poliittisesti soveliaista toiminnan muodoista. Molempien järjestöjen tunnetuimpia tempauksia voi tässä suhteessa tarkastella tämän tasapainon järkkymisenä: Kyseessä on Iduštšie Vmesten kampanja moraalittomia ja haitallisia kirjailijoita vastaan vuonna 2002 ja Našin lukuisat protestit ja tempaukset Viroa vastaan liittyen Pronssisoturi-patsaan

siirtoon Tallinnassa vuonna 2007. Yhteistä näissä tempauksissa oli yliampuvan karnevalismin, venäjäksi *stjebin*, käyttö, jolloin itse protestien tavoite pitkälti hämärtyy. Esimerkiksi Našin virallisena ilmoitettu vastine Pronssisoturipatsaan siirtoon keväällä 2007 oli uhkavaatimus Viron Moskovan suurlähetystörakennuksen tuhoamisesta ja siirtämisestä sopivampaan paikkaan lain puitteissa. Määrääjäksi patsaan palauttamiselle alkuperäiselle paikalleen annettiin Venäjän itsenäisyyspäivä 12.6., joka on jäänyt venäläisille verrattain vieraaksi juhlapäiväksi. Järjestö siis yritti yhtäältä kaikin keinoin ratsastaa yleisellä Viron vastaisella ilmapiirillä, jota patsaan siirto Venäjällä aiheutti, mutta toisaalta myös profiloitua ainoana todellisena kansalaistottelemattomuuteen asti menevänä patrioottisena toimijana, joka rituaalin tavoin yrittää liittää toimintaansa kaikkia mahdollisia kansallisen identiteetin resursseja. *Stjebin* käytön voi nähdä yhtäältä emotionaalisenä ylilyöntinä ja toisaalta järjestöjen uskomuksena sellaisesta toimintamuodosta, jota sopii käyttää nuorisopoliitikassakin. Kuten jo mainitsin, Kreml tuomitsi julkisesti Iduštšie Vmesten tempauksen, joka johti järjestön hiipumiseen. Naši puolestaan organisoitiin uudelleen alkuvuodesta 2008 lakkauttamalla lähes kaikki järjestön alueelliset toimipisteet.

Väitöskirjani nostaa esille neljä tutkimustulosta: ensinnäkin järjestöjen viestinnän piirteet yksityiskohtaisesti huomioiva näkökulma suhteutettuna järjestöjen sosiopoliittiseen kontekstiin avaa Našin ja osin myös Iduštšie Vmesten ristiriitaista ja usein lopputulokseltaan epäonnistunutta toimintaa. Kysymys on ennen kaikkea järjestöjen tarpeesta erottautua ympäristöstään, ja tuottaa itsestään kiinnostavaa kuvaa hämärtämättä kuitenkin liikaa niiden viralliseen politiikkaan kuuluvaa puolta. Tältä osin Našin kehitys Iduštšie Vmestestä on käytännön esimerkki Našin hallinnollisen perustajan ja Kremlin ideologin, Vladislav Surkovin lanseeramasta suvereenin demokratian opin ilmenemisestä poliittisen viestinnän käytännössä. Iso haaste tässä opissa näyttää olevan kansallisesti stimulaatiivisten, mutta samalla poliittis-sosiaalisesti

soveliaiden viholliskuvien tuottaminen.

Toisena tärkeänä tutkimustuloksena näen internet-tekstien viestinnällisten valintojen artikuloimattomuuden suhteessa järjestöjen imagoon. Tämä saattaa osin selittää erityisesti Našilla ilmenevää ristiriitaa tietyn ideologian ja tätä ideologiaa ilmentävien muotojen välillä. Tätä havaintoa tukivat ennen kaikkea Našin aktivistien näkemykset imagosta. Tältä osin tutkimus nostaa esiin kysymyksen siitä, todentaako Naši eräänlaista jälkisosialismin mukanaan tuomaa vapautta suhteessa tyyli- ja muotoelementteihin, joita on nyt alettu käyttää virallisten politiikkaohjelmien sisältöjen kuvaajina? Putinin nuorisopoliittikkaohjelmien sisällöt puolestaan ammentavat vahvasti neuvostoajan käytännöistä.

Kolmantena tärkeänä tutkimustuloksena on rituaalin käyttö sellaisena kuin se erityisesti Našilla ilmenee: jatkuva pyrkimys liittää yhteen nyky-yhteiskunnassa kauas toisistaan eriytyneiden elämänalueiden elementtejä tietyn poliittisen sanoman esittämisessä.

Neljäntenä tutkimustuloksena näen näiden virallisia arvoja ja konformismia edustavien järjestöjen taipumuksen käyttää yleisemmin vallitsevia käytänteitä kritisoivaa tai parodioivaa karnevalismia, *stjobia*, toiminnassaan. Tämän voi katsoa olevan näkyvin keino tuottaa erityistä erottautuvaa konformismia, jonka seuraukset ovat kuitenkin järjestöjen kannalta sangen epäedullisia. Tässä suhteessa tutkimus nostaa esille kysymyksen siitä, kokevatko nämä virallista valtaa puolustavat järjestöt, että karnevalistinen *stjeb* on heidänkin tapauksessaan sovelias ja tehokas toiminnan muoto?

Filosofian maisteri Jussi Lassila puolusti väitöskirjaansa *Anticipating Ideal Youth in Putin's Russia: The Web-texts, Communicative Demands, and Symbolic Capital of the Youth Movements "Nashi" and "Idushchie Vmeste"* Jyväskylän yliopistossa 19.3.2011. Vastaväittäjänä toimi PhD Lara Ryazanova-Clarke Edinburghin yliopistosta ja kustoksena professori Marjatta Vanhala-Aniszewski Jyväskylän yliopistosta.